

بررسی رفتار جامعه میزبان نسبت به گردشگران در دوران شیوع کووید-۱۹

سید محمد میر تقیان رودسری،* فیروزه فرخیان،** مریم نقوی***

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۳/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۶/۱۶

چکیده

رفتار جامعه میزبان نسبت به گردشگران، تابعی از ادراک آنها از مقایسه هزینه‌ها و منافع حاصل از گردشگری است. شیوع کووید-۱۹، منجر شد جامعه میزبان به این باور برسد که هزینه‌های حضور گردشگران از مزایای آن بیشتر است و این درک، بر رفتار آنها نسبت به حضور گردشگران تأثیر منفی بگذارد. ادراک هزینه، توسط جامعه میزبان، در یک توالی زنجیره‌وار، منجر به ادراک تهدید، شکل‌گیری نگرش منفی و در نهایت، بروز رفتار منفی خواهد شد. متناسب با این روند، هدف پژوهش حاضر، بررسی نگرش و رفتار جامعه میزبان نسبت به حضور گردشگران در دوران شیوع کووید-۱۹ در مقصد گردشگری رامسر است. از تئوری تهدید یکپارچه به منظور شکل‌دهی به چارچوب نظری استفاده گردید. روش پژوهش کیفی، جامعه‌ی آماری، ساکنین شهر رامسر و روش نمونه‌گیری قضاوتی بود و تعداد نمونه آماری مبتنی بر رسیدن به اشباع نظری ۲۱ نفر به دست آمد. داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته گردآوری شدند. تحلیل داده‌ها بر اساس تحلیل محتوا و کدگذاری باز و محوری انجام پذیرفت. یافته‌های پژوهش، ابعاد جدیدی از تعامل میزبان-گردشگر در دوران کرونا مبتنی بر تلفیق نظریه‌های تبادل اجتماعی و تهدید یکپارچه را ارائه نمود. آنچه به عنوان نتیجه، می‌توان بیان نمود، این است که با وجود آن‌که نگرش اغلب مردم رامسر به حضور گردشگران در این دوران منفی بوده، عده‌ای با تأکید بر وابستگی معیشت و اقتصاد شهر به گردشگری و تحت شروطی که در نتیجه‌گیری پژوهش به آن‌ها اشاره شده، معتقد بودند می‌توان پذیرای گردشگران بود؛ در عین حال، سلامت مردم شهر در اولویت است.

واژگان کلیدی: کووید-۱۹، جامعه میزبان، گردشگران، ادراک هزینه-منفعت، ادراک تهدید، نگرش

منفی، رفتار منفی.

*دانشجوی دکتری مدیریت گردشگری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران،

ایران (نویسنده مسئول) sm_mirtaghian@atu.ac.ir

**دانشجوی دکتری مدیریت گردشگری، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

***دانشجوی دکتری مدیریت گردشگری، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

مقدمه

در نتیجه گسترش جهانی کووید-۱۹، صنعت گردشگری و میهمان‌نوازی با یکی از جدی‌ترین بحران‌های عملیاتی، تجاری و مالی خود روبرو شده است (استریلکوفسکی^۱، ۲۰۲۰) و عمده تعاملات مبدا-مقصد نیز به حالت تعلیق درآمده‌اند (تامز^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). پیامدهای ناگوار شیوع این ویروس، منجر به تغییر دیدگاه جامعه میزبان (گاسلینگ^۳ و همکاران، ۲۰۲۰) و تغییر تعاملات آنان با گردشگران (استریلکوفسکی، ۲۰۲۰) می‌شود. جامعه میزبان نسبت به اخلاق بهداشتی و استانداردهای درمانی آگاه شده (راناسینگه^۴ و همکاران، ۲۰۲۰) و تلاش می‌کند عدم-اطمینان و ریسک عمومی را از طریق تحوّل رفتاری (بایدها و نبایدها) جدید به حداقل برساند (لاپوینته^۵، ۲۰۲۰) چراکه سلامت جسمی، ذهنی و اجتماعی جامعه میزبان نسبت به منافع حاصل از ورود گردشگران، در اولویت بالاتری قرار دارد (ترمبلی-هوت^۶، ۲۰۲۰).

حضور گردشگران در یک مقصد در دوران شیوع کرونا، به عنوان یک تهدید، منجر به شکل‌گیری احساس پریشانی، فشار و استرس در زندگی ساکنان می‌شود (هیگینز-دسیولز^۷، ۲۰۲۰). برنامه‌ریزان و مدیران مقاصد گردشگری، باید این نکته را در نظر بگیرند که در این دوران، علاوه بر اقدامات و هماهنگی‌های لازم برای مدیریت بحران‌های بهداشتی و اقتصادی، بحران‌های اجتماعی مانند بیگانه‌هراسی و ادراک تبعیض در جامعه میزبان را نیز کنترل نمایند. در حال حاضر، مسئولین دولتی، بخش خصوصی و اکثر پژوهشگران اجتماعی در صدد ارائه راه-حل‌های لازم جهت برنامه‌ریزی و توسعه مجدد گردشگری و ارتقا اعتماد گردشگران برای بازگشت به مقاصد و تامین سلامت آنها هستند؛ اما موضوع مهمی که نادیده گرفته شده است، سطح پذیرش، نگرش و رفتار جامعه میزبان در قبال حضور مجدد گردشگران در مقصد است. در اینجا، این سوال پیش می‌آید که آیا جامعه میزبان آمادگی لازم و کافی برای پذیرش گردشگران (حتی گردشگران داخلی) را دارد؟

1- Strielkowski

2- Thams

3- Gössling

4- Ranasinghe

5- Lapointe

6- Tremblay-Huet

7- Higgins-Desbiolles

مطالعات و پژوهش‌های صورت گرفته، بیشتر تاثیرات اقتصادی این بحران را مورد توجه قرار داده‌اند (ثامز و همکاران، ۲۰۲۰؛ راناسینگه و همکاران، ۲۰۲۰، استزکو^۱ و همکاران، ۲۰۲۰، ابوبکر و راسبی^۲، ۲۰۲۰) و یا توجه صرف به گردشگر داشته‌اند و جامعه میزبان، نحوه واکنش و رفتارهای احتمالی آنها مبتنی بر بیگانه‌هراسی، عدم‌پذیرش و مقابله را نادیده گرفته‌اند. از این رو ضروری است، نگرش و تمایلات رفتاری جامعه میزبان نسبت به حضور گردشگران در دوران شیوع کرونا مورد مطالعه قرار بگیرد و راهکارهای لازم ارائه گردد.

شهر رامسر یکی از مقاصد است که همواره در گردشگری ایران مطرح بوده است. این شهر، به دلیل قرار گرفتن در مسیر ارتباطی استان گیلان و مازندران یکی از کانون‌های مهم گردشگری، اقتصادی و بازرگانی کشور است و به دلیل برخورداری از ویژگی‌های آب‌وهوایی، چشم‌اندازهای متلون و دو آب‌جاذبه‌ی جنگل و دریا از ادوار قبلی بسیار مورد توجه قرار داشته است، به طوری که زیباسازی شهر رامسر در سال ۱۳۰۵ آغاز گردید و لقب "عروس شهرهای ایران" را به آن داده‌اند (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸). علاوه بر این، شهر رامسر دارای ویژگی‌ها و جاذبه‌های گردشگری دیگری در حوزه‌ی شهری خود شامل دسترسی بالای شهری و پیرامونی به تاسیسات و جاذبه‌ها، فرودگاه بین‌المللی، اماکن اقامتی برجسته، رستوران‌های شهیر با گستره‌ای از خوراکی‌های محلی، مراکز تفریحی-سرگرمی و بازدیدی، مسیرهای پیاده‌منظرگردی در روز و شب، برگزاری رویدادهای میراث معنوی دارای شماره ثبت ملی، مراکز گردشگری پیشگیرانه چشمه‌های آب گرم و معدنی، جنگل‌ها و باغ شهری ۳۳ هکتاری می‌باشد. همچنین شهرستان رامسر، گردشگرپذیرترین شهر در استان مازندران است که خود گردشگرپذیرترین استان کشور می‌باشد (محمدی و میرتقیان رودسری، ۱۳۹۸).

با توجه به تمام ویژگی‌های بالا، شهر رامسر در دوران شیوع کرونا در ایران، به سرعت و در همان هفته اول به وضعیت قرمز رسید و به دلیل اینکه هیچ اقدام سازماندهی شده مبنی بر قرنطینه و کنترل رفت و آمد انجام نگرفت، مردم شهر به طور خودجوش دست به بستن جاده و تقابل با مسافران (بیگانگان) زدند، این موضوع تا حدی شدت یافت که حتی هیچ خدمات عمومی (به غیر از خدمات درمانی) یا خصوصی به غیرساکنین ارائه نمی‌شد. به تدریج، این اقدامات مردمی

1- Stezhko

2- Abu Bakar & Rosbi

کاهش یافت و براساس دستورالعمل‌های قانونی و دولتی، قرنطینه و کنترل سخت رفت و آمد اعمال شد. اما مردم شهر هنوز، نگاه تقابلی آمیزی به گردشگران داشتند. از طرفی، فشارهای اقتصادی ناشی از وابستگی معیشت به فعالیت‌های گردشگری در این شهر، منجر به ایجاد رفتارهای دو قطبی از جانب ساکنین رامسر گردید؛ عده‌ای موافق و عده‌ای مخالف حضور گردشگران بودند. درک این نگرش‌های دوگانه و ارائه‌ی راهکارهای لازم، می‌تواند به مسئولین این شهر در تصمیم‌گیری مناسب کمک نماید.

از این رو، با توجه به مطالب مطرح شده، مسئله و هدف اصلی پژوهش حاضر این است که زنجیره‌ی شکل‌گیری رفتار منفی جامعه میزبان در شهر رامسر را نسبت به حضور گردشگران در دوران شیوع کرونا بررسی نماید.

مبانی نظری

از دهه ۷۰ میلادی به بعد، مطالعات بسیاری به بررسی تعامل میزبان-گردشگر پرداختند؛ مطالعات بنیادی نظیر مدل شاخص رنجش داکسی^۱ (داکسی، ۱۹۷۶)، مدل چرخه حیات مقصد^۲ (باتلر^۳، ۱۹۸۰) و چارچوب دوگن^۴ (دوگن، ۱۹۸۹). تئوری‌هایی هم بودند که در رشته‌های دیگر شکل گرفته اما در زمینه تبیین تعامل میزبان-گردشگر مورد استفاده قرار گرفتند؛ از این قبیل تئوری‌ها می‌توان به تبادل اجتماعی^۵ (تیبو و کلی^۶، ۱۹۵۹)، بازنمایی اجتماعی^۷ (موسکوویچی^۸، ۱۹۶۱)، نظریه‌های رفتار منطقی^۹ (فیش‌بین و آیزن^{۱۰}، ۱۹۷۵)، رفتار برنامه‌ریزی شده^{۱۱} (آیزن، ۱۹۸۵) و تهدید یکپارچه^{۱۲} (استفان^{۱۳} و همکاران، ۱۹۹۸)، اشاره نمود. از آنجایی که هدف اصلی پژوهش

-
- 1- Doxey's Irritation Index
 - 2- Tourism Area Life Cycle
 - 3- Butler
 - 4- Doğan's Framework
 - 5- Social Exchange Theory
 - 6- Thibaut & Kelley
 - 7- Social Representation theory
 - 8- Moscovici
 - 9- Theory of Reasoned Action
 - 10- Fishbein & Ajzen
 - 11- Theory of Planned Behavior
 - 12- Integrated Threat Theory (ITT)
 - 13- Stephan

حاضر بررسی ماهیت تهدید آمیز کرونا در تعامل میزبان-میهمان است، از تئوری تهدید یکپارچه استفاده گردید.

تئوری تهدید یکپارچه و ادراک-رفتار جامعه میزبان

تئوری‌های کلاسیک مطالعه روابط بین گروهی، همواره بر نقش تهدید و رقابت در پیش‌بینی نگرش و رفتار بین گروهی تاکید نموده‌اند (استفان و همکاران، ۲۰۰۲). تئوری تهدید یکپارچه با مفروضاتی مشابه، در سال ۱۹۹۸ میلادی توسط استفان و همکاران (۱۹۹۸) مطرح شد (مونترویو^۱، ۲۰۱۶). این تئوری، چارچوب مناسبی برای تجزیه و تحلیل روابط بین گروهی، نگرش مغرضانه و رفتار خصمانه مبتنی بر تهدیدهای ادراک شده، ارائه می‌دهد (ولاسکو گنزالز^۲ و همکاران، ۲۰۰۸؛ وارد^۳، ۲۰۰۸؛ سیمپسون^۴ و همکاران، ۲۰۱۶). طبق تئوری تهدید یکپارچه، چهار نوع تهدید اصلی، قابل شناسایی است (استفان و همکاران، ۲۰۰۰): تهدید واقع‌گرایانه^۵، تهدید نمادین^۶، کلیشه‌های ذهنی منفی^۷ و اضطراب بین گروهی^۸.

تهدیدهای واقع‌گرایانه، به مجموعه تهدیدهایی اطلاق می‌شوند که رفاه و حیات اعضای گروه را در معرض خطر قرار می‌دهند، این تهدیدها ممکن است در تعاملات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی ظهور پیدا کنند، از این حیث، تهدید واقع‌گرایانه به نحوی با رقابت بر سر منابع محدود، ارتباط می‌یابد (وارد و برنو^۹، ۲۰۱۱). همچنین، در مواقعی که گروه اجتماعی خودی، یک گروه خارجی را خطری برای سلامت و بهداشت اعضای خود تلقی کند نیز، از تهدید واقع‌گرایانه یاد می‌شود. در مواردی، هنگامی که فرد (یا گروه) علی‌رغم میل خود، به تعامل با فرد (یا گروه) دیگری که ممکن است سلامت فیزیکی و روانی او را به خطر بیندازد، وادار می‌شود، می‌توان شاهد ایجاد نگرش منفی نسبت به فرد عامل تهدید و بروز احساسات و رفتار خصمانه نسبت به او،

1- Monterrubio

2- Velasco Gonzalez

3- Ward

4- Simpson

5- Realistic threat

6- Symbolic threat

7- Negative stereotypes

8- Intergroup anxiety

9- Berno

به عنوان نشانه‌هایی از درک تهدید واقع‌گرایانه توسط فرد مورد تهدید بود (ساتچی و اوچیکرت، ۲۰۱۶).

تهدیدهای نمادین، خطری برای ارزش‌ها، باورها و نگرش‌های حاکم بر افراد جامعه محسوب می‌شوند و به مجموعه تهدیدهای ادراک شده‌ای گفته می‌شوند که حقانیت جهان‌بینی یک گروه اجتماعی را زیر سوال می‌برند (وارد و برنو، ۲۰۱۱). کلیشه‌های ذهنی منفی، افراد را به سمت پیش‌داوری و ترس از پیامدهای ناخوشایند محتمل تعاملات بین‌گروهی سوق می‌دهند، کلیشه‌های ذهنی را می‌توان به صورت مجموعه باورهای حاکم در یک گروه اجتماعی در مورد خصوصیات یک گروه اجتماعی دیگر، تعریف نمود (مونترویو، ۲۰۱۶). به‌عنوان مثال، اکثر مردم جهان، فرانسوی‌ها را مردمانی سرد و عبوس و آمریکایی‌ها را ثروتمند و فخرفروش می‌دانند (ساتچی و اوچیکرت، ۲۰۱۶). در پژوهش‌های بین‌فرهنگی، ثابت شده است کلیشه‌های ذهنی منفی جامعه میزبان نسبت به افراد با ملیت‌های دیگر، منجر به ایجاد پیش‌داوری، نگرش مغرضانه و خصومت نسبت به گردشگران بین‌المللی می‌گردد (وارد و برنو، ۲۰۱۱).

آخرین نوع از انواع تهدیدهای چهارگانه، اضطراب بین‌گروهی است. استفان و همکاران (۲۰۰۰) معتقدند افراد در تعاملات بین‌فرهنگی، به علت اضطراب از این‌که به دلیل ناتوانی در تعامل موثر با اعضای یک گروه خارجی، مورد پذیرش قرار نگیرند، مورد تمسخر واقع و یا استعمار شوند، احساس تهدید می‌کنند. مطالعه (استفان و همکاران، ۲۰۰۰) نشان داده است، اضطراب بین‌گروهی، عامل تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی قضاوت تبعیض‌آمیز و نگرش منفی متقابل در گروه‌های چندملیتی نیز هست (وارد و برنو، ۲۰۱۱).

براساس مفروضات این مدل، مجموعه‌ای از عوامل پیش‌زمینه‌ای (ادراک هزینه) منجر به ادراک تهدید (تهدیدهای چهارگانه) می‌شوند، ادراک تهدید (صرف‌نظر از اینکه تهدید واقعی باشد یا خیر)، زمینه‌ساز ایجاد نگرش منفی در گروه‌های اجتماعی است که به بروز رفتارهای منفی منجر می‌گردد (استفان و همکاران، ۲۰۰۲). برنو (۱۹۹۹) معتقد است نگرش حاصل از ادراک فرد از پیامدهای اجتماعی-فرهنگی یک تعامل اجتماعی، به صورت مستقیم با ارزیابی او از تهدید ارتباط دارد.

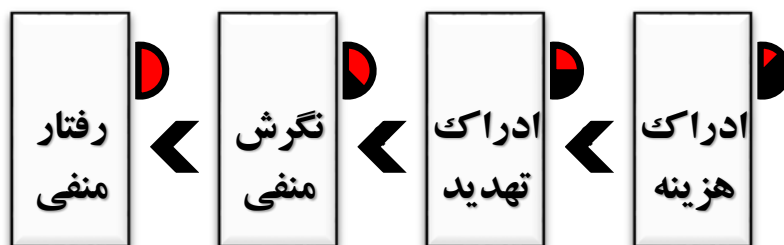
پیشینه پژوهش و مدل مفهومی

در حوزه مطالعات گردشگری، این تئوری، تاکنون در ایران مورد استفاده قرار نگرفته است و در پژوهش‌های خارجی نیز به طور محدود از آن استفاده شده است. مونترویو (۲۰۱۶) با استفاده از این تئوری، به مطالعه نگرش‌های منفی جامعه بومی نسبت به گردشگران پرداخته است؛ نتایج پژوهش حاکی از آن است که تهدیدهای واقع‌گرایانه و اضطراب بین‌گروهی، از عوامل مهم جهت‌دهنده به نگرش تبعیض‌آمیز ساکنان نسبت به گردشگران بهاره هستند و همچنین اختلاف در ارزش‌های دو گروه اجتماعی، نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش‌های منفی جامعه میزبان دارد. ساتچی و اوچیکرت (۲۰۱۶) در پژوهش خود به مطالعه تفاوت‌های فرهنگی، نگرش‌ها و تهدیدهای ادراک شده بین گردشگران دو کشور آلمان و روسیه، با تایید وجود ادراک تهدید یکپارچه قابل ملاحظه میان این دو گروه، نشان دادند با شناسایی عوامل نگرش و تهدید و بکارگیری آموزش‌های فرهنگی، امکان کاهش قضاوت‌های تبعیض‌آمیز و تعارضات اجتماعی وجود دارد. وارد و برنو (۲۰۱۱) با ترکیبی از تئوری‌های تبادل اجتماعی، تهدید یکپارچه و فرضیه تماس^۱، دریافتند که عواملی نظیر اشتغال در صنعت گردشگری و ادراک منفعت از آن، احتمال نگرش مطلوب‌تری نسبت به گردشگران را افزایش می‌دهد و همچنین تماس با گردشگران و سطح پایین تهدیدهای ادراک شده (کلیشه‌های منفی و اضطراب بین‌گروهی)، تأثیرات افزایشی بر نگرش مثبت جامعه میزبان دارد. شیوع و همه‌گیری، باعث تشدید بیگانه‌هراسی^۲ در جوامع و آنگ زنی به گروه‌های خارجی به عنوان عوامل تهدیدزا و به تبع آن، تحریک تعارضات بین دو گروه گردشگران و جامعه میزبان می‌شود (آزمندسون و تیلور^۳، ۲۰۲۰). برای نمونه، در جریان شیوع کووید-۱۹، رستوران‌های کره جنوبی، ژاپن، هنگ‌کنگ و ویتنام از پذیرش گردشگران چینی امتناع کرده‌اند؛ در اندونزی، گروهی از افراد بومی با تجمع در نزدیکی یک هتل، خواستار اخراج میهمانان چینی از هتل شدند (پیل و مالت^۴، ۲۰۲۰).

- 1- Contact Hypothesis
- 2- Xenophobia
- 3- Asmundson & Tylor
- 4- Peel & Mallet

در ایران نیز، موارد مشابهی از تقابل و برخورد میان گردشگران داخلی و جوامع بومی در شهرهای گردشگرپذیر کشور، مشاهده شده است، استان‌های شمالی کشور به عنوان مقصد سنتی تعطیلات نوروزی گردشگران داخلی، علی‌رغم هشدارهای نهادهای داخلی، با سرازیر شدن سیلی از گردشگران مواجه شدند. جوامع بومی در شهرهایی نظیر رامسر که پیش از این بحران، "نام و نان خود را از گردشگری می‌دانستند"، با هجمه‌ای از طرف یک گروه اجتماعی بیرونی مواجه شدند که سلامت و حیات آنان را مورد تهدید جدی قرار می‌داد. با وجود وابستگی معیشتی به حضور گردشگران، با توجه به اولویت "جان" به "نام و نان"، کفه ترازوی هزینه-منفعت اکثریت قریب به اتفاق جامعه محلی، به سمت ادراک تهدید، سنگینی کرد و به تبع آن، از میزبانی از گردشگران سر باز زدند. نگرانی جامعه محلی از افزایش آمار مبتلایان به واسطه ورود مسافران نوروزی، سبب شد در برخی از شهرستان‌های مقصد گردشگری نظیر رامسر، مردم بومی به صورت خودجوش اقدام به بستن راه ورودی شهر و برپا کردن ایستگاه‌های تب‌سنجی برای کنترل یا ممانعت از ورود خودروهای غیربومی کنند و در مواردی نیز، رفتار قهری و تدافعی مردم محلی در مقابل گردشگران داخلی گزارش شده است (خبرگزاری ایسنا، ۱۳۹۸).

با توجه به آن‌که، بخشی از مدیریت چنین تعارضاتی، به مشاهده سیستماتیک و تجزیه و تحلیل عوامل دخیل در شکل‌گیری تعارضات با هدف استخراج منطقی برای ریشه‌یابی و پیش‌بینی تعارضات مشابه آتی باز می‌گردد، به واسطه شناسایی زنجیره عوامل موثر بر پیدایش نگرش و بروز رفتارهای منفی، برنامه‌های پیش‌گیرانه‌ای می‌توانند تهیه و اجرایی شوند که تضادها و اصطکاک‌های احتمالی آتی میان گردشگران و جامعه میزبان را پیش‌بینی کرده، به حداقل برسانند. در این راستا، با ارجاع به مفروضات تئوری تهدید یکپارچه، مدل مفهومی پژوهش حاضر به صورت شکل (۱) نمایش داده شده است.



شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش مبتنی بر تئوری تهدید یکپارچه

روش شناسی

پژوهش حاضر، به لحاظ هدف از نوع توصیفی و اکتشافی بوده و با رویکرد کیفی (راهبرد تمثیلی^۱) انجام شده است. بیشتر پژوهش‌هایی که نگرش ساکنان به گردشگری را بررسی کرده‌اند، از روش‌های کمی استفاده نموده‌اند. علیرغم مزایای زیاد، روش‌های کمی قادر به تجزیه و تحلیل ذهنیت افراد نیستند و به پژوهشگران اجازه نمی‌دهند درک عمیقی از چگونگی تجربه جامعه میزبان کسب کنند و به ندرت به طور دقیق توضیح داده‌اند که چرا و چگونه، افراد ابعاد شناختی و عاطفی نگرش خود را می‌سازند. در مقابل، روش‌های کیفی موضوعات ذهنی را کشف می‌کنند و به بازیگران اجتماعی اجازه می‌دهد جهان‌بینی خود را آشکار کنند (مونترویو، ۲۰۱۶). به همین دلیل، در تحقیق حاضر از روش کیفی استفاده خواهد شد. در راهبرد تمثیلی، از شواهد تجربی ناشی از شرایط اجتماعی واقعی برای تشریح یا تحکیم ابعاد و مفاهیم یک نظریه (به عنوان جعبه‌های خالی^۲) استفاده می‌شود (نیومن، ۱۳۹۵). جامعه‌ی آماری پژوهش، ساکنین شهر رامسر هستند. با توجه به رویکرد کیفی، تعداد نمونه آماری بر اساس رسیدن به اشباع نظری (مونترویو، ۲۰۱۶؛ بریمن^۳، ۲۰۰۸) ۲۱ نفر تعیین شد. از روش نمونه‌گیری هدفمند، برای انتخاب نمونه‌ها استفاده گردید. سعی شد تا طیف متنوعی از جنسیت، گروه سنی، وضعیت تاهل، تحصیلات، شغل، مدت سکونت برای انتخاب افراد نمونه در نظر گرفته شود (جدول ۲). داده‌ها از طریق مصاحبه‌ی نیمه‌ساختاریافته در خرداد ماه ۱۳۹۹ جمع‌آوری شدند. علاوه بر مصاحبه‌ی حضوری، به دلیل رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی (که بهتر است فاصله‌گذاری فیزیکی نام‌گذاری شود) و مسائل بهداشتی، برخی ساکنین رامسری که تمایل به مصاحبه داشتند اما امکان مصاحبه‌ی حضوری برای آنها فراهم نبود، مصاحبه‌ی تلفنی نیز انجام شد.

جدول ۲ - اطلاعات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان در مصاحبه

کد مشارکت‌کننده	جنسیت	سن (سال)	وضعیت تاهل	سطح تحصیلات	رشته تحصیلی	وضعیت شغلی	مدت سکونت (سال)

1- Illustrative Method

2- Empty Boxes

3- Bryman

۳۳	آزاد	مدیریت جهانگردی	لیسانس	مجرد	۳۳	مرد	P1
۲۲	آزاد	مترجمی انگلیسی	لیسانس	مجرد	۲۲	مرد	P2
۲۳	آزاد	نرم‌افزار	لیسانس	مجرد	۲۳	مرد	P3
۳۳	آزاد	مکانیک	لیسانس	متاهل	۳۳	مرد	P4
۲۲	دانشجو	مترجمی انگلیسی	لیسانس	مجرد	۲۲	زن	P5
۲۰	دانشجو	گردشگری	فوق لیسانس	مجرد	۲۸	زن	P6
۴۰	دولتی	مدیریت دولتی	فوق لیسانس	متاهل	۴۰	زن	P7
۳۰	دولتی	آموزش پرستاری	فوق لیسانس	متاهل	۵۲	زن	P8
۳۰	دولتی	آموزش بهداشت	دکتر	متاهل	۳۷	زن	P9
۴۵	دولتی	تاریخ ایران	فوق لیسانس	متاهل	۴۵	مرد	P10
۱۹	دانشجو	حسابداری	لیسانس	مجرد	۱۹	زن	P11
۳۱	آزاد	مدیریت جهانگردی	لیسانس	مجرد	۳۱	مرد	P12
۳۲	آزاد	گردشگری	فوق لیسانس	مجرد	۳۲	زن	P13
۳۴	دولتی	جزا و جرم شناسی	فوق لیسانس	متاهل	۳۴	مرد	P14
۳۵	آزاد	حقوق	لیسانس	متاهل	۳۵	مرد	P15
۲۰	دانشجو	مدیریت بازرگانی	لیسانس	مجرد	۲۰	زن	P16
۱۹	آزاد	گردشگری	فوق لیسانس	مجرد	۲۹	زن	P17
۳۱	بازنشسته	-	-	متاهل	۵۱	مرد	P18
۴۰	آزاد	ریاضی و فیزیک	دیپلم	متاهل	۴۷	مرد	P19
۴۳	دولتی	پرستاری	فوق لیسانس	متاهل	۴۳	زن	P20
۳۷	دولتی	مکانیک	دکتر	مجرد	۳۷	مرد	P21

سوال‌های مصاحبه از مبانی نظری تئوری تهدید یکپارچه استخراج گردید که در جدول (۳) گزارش شده است. به علاوه، یک سوال، خارج از ابعاد نظریه تهدید یکپارچه، مبتنی بر "Q11 - فارغ از مجوز دولت، خود شما در چه صورتی موافق حضور بدون محدودیت و مجدد گردشگران در رامسر هستید؟"، به منظور تحلیل مناسب‌تر وضعیت تعامل میزبان رامسری-میهمان مطرح گردید. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوا و کدگذاری باز و محوری توسط سه کدگذار انجام شد. به منظور ارتقای روایی پژوهش، از گونه‌های روایی (مکسول^۱، ۱۹۹۲) و راهبردهای (جانسون^۲، ۱۹۹۷) استفاده گردید. برای نمونه، برای افزایش روایی توصیفی^۳ از راهبردهای "تکثر مشاهده گر"^۴ (محققان) و "متن‌نویسی بلافاصله‌ی مصاحبه"^۵؛ برای افزایش روایی تفسیری^۵ از راهبرد "بازخور مشارکت‌کننده"^۶ و برای افزایش روایی تئوریکی^۷ از راهبردهای "تکثر نظریه"^۸ و "دریافت نظرات همکاران"^۹ بهره گرفته شد.

-
- 1- Maxwell
 - 2- Johnson
 - 3- Descriptive Validity
 - 4- Investigator Triangulation
 - 5- Interpretive Validity
 - 6- Participant Feedback
 - 7- Theoretical Validity
 - 8- Theory Triangulation
 - 9- Peer Review

جدول ۳- ساختار سوال‌های مصاحبه

عناصر	سوال متناظر	منابع
ادراک هزینه	Q1- به نظر شما، ورود گردشگران و مسافران [به شهر رامسر در دوران شیوع کرونا] برای شما، خانواده‌تان و ساکنین چه منافع و هزینه‌هایی دارد؟ کدام یک بیشترند؟	مونترویو (۲۰۱۶)
ادراک تهدید	Q2- فکر می‌کنید، حضور گردشگران [در دوران شیوع کرونا در رامسر]، به شما، خانواده‌تان و ساکنین، آسیب برساند؟ Q3- به چه دلیل، حضور گردشگران و مسافران [در دوران شیوع کرونا و حتی قرنطینه در رامسر]، در فرهنگ میهمان‌نوازی مردم رامسر تغییر ایجاد کرده است؟ Q4- گردشگرانی که [در دوران شیوع کرونا و حتی قرنطینه به رامسر] آمدند را چگونه توصیف می‌کنید؟ Q5- آیا در مواجهه با گردشگران [در دوران شیوع کرونا و حتی قرنطینه] حس کردید مورد تمسخر، تحقیر یا استعمار قرار گرفته‌اید؟	مونترویو (۲۰۱۶)؛ ساتسی و آوکیکورت ^۱ (۲۰۱۶)
نگرش منفی	Q6- آیا شما از حضور گردشگران [در دوران شیوع کرونا در رامسر] نگرانید؟ چرا؟ Q7- احساس‌تان نسبت به حضور گردشگران [در دوران شیوع کرونا در رامسر] چیست؟ Q8- از حضور گردشگران [در دوران شیوع کرونا در رامسر]، استقبال می‌کنید؟	کوک ^۲ و همکاران (۲۰۱۹)
رفتار منفی	Q9- به نظر شما، همشهریان‌تان با گردشگران و مسافرانی که [در دوران شیوع کرونا در رامسر] حضور پیدا کردند، چه برخوردی داشتند؟ Q10- آیا این شیوه برخورد آن‌ها را صحیح می‌دانید؟ چه برخوردی صحیح است؟	پیرس (۱۹۸۰)

یافته‌ها

1- Saatci & Avcikurt

2- Kock

کدگذاری باز

پس از انجام مصاحبه‌ها، آنچه به صورت گفتار بود، در قالب متن پیاده‌سازی گردید و مبتنی بر عناصری که بر اساس مبانی نظری و نظریه تهدید یکپارچه به دست آمده بود، یعنی ادراک هزینه، ادراک تهدید (تهدید واقع‌گرایانه، تهدید نمادین، تهدید کلیشه‌ی ذهنی منفی، تهدید اضطراب بین‌گروهی)، پیدایش نگرش منفی و بروز رفتار منفی، مفاهیم استخراجی کدگذاری و در جدول (۴) گزارش شدند. هر مفهوم با حرف (T) کدگذاری گردید. برای نمونه و نشان دادن اینکه روند استخراج مفاهیم در کدگذاری به چه صورت بوده، موارد به شرح زیر ارایه می‌شود.

برای مثال وقتی سوال (Q1) از مشارکت‌کننده‌ی (P1) پرسیده شد، پاسخ این چنین بود:

"وختی مسافرا بیان تو شهر، رفتوآمد زیاد میشه، این بی‌صاحب (اشاره به کرونا دارد) هم که می‌گن سرعت منتقل شدنش بیشتر شده وضیت بتر میشه، واسه همین ممکنه راه‌سریایه بیشتری مریض بشنو بستریای بیمارستان بیشتر بشن، امممم (مکث آوایی)، بعدشم که بیمارستانم که همینجوری هیچی نداره (سرش را به نشانه ناراحتی تکان می‌دهد)، ... تازشم بیشترم میفرستن خونه قرنطینه بمونن.

از اونورم کاره این دکتر پرستارا ده برابر میشه نمیرسن دیگه، واس مام وخ ندارن، برا اونام خطر داره دیگه، اینا، بین (اشاره به اعلامیه فوت یکی از بستگانش که در شهر دیگری به عنوان کادر درمان بود می‌کند) ... پریروزکی بود نمیدونم شنیدم که خوده بیمارستانیا هم ماسکو لباس مباس کم دارن، بیمارستان پول نداره بخره. شاید اینایی که میان راه‌سر واسه چن نفر سود داشته باشن، تا چارتا مسافر مینن همه چیو میبرن بالا، ماسکو اینام که گیر نمیاد، گیرم بیاد گرونه. بیشتره اینام که ویلا دارن، فقط گرفتاریا و بدبختیاش ماله ماس، اصن قابله قیاس نیس."

یا در جای دیگر، زمانی که سوال (Q2) از مشارکت‌کننده‌ی (P6) پرسیده شد، پاسخ این

چنین بود:

"آره، از اونجاییکه این بیماری راحت‌گسترش پیدا میکنه با رعایت نکردنه بهداشت، امکانه پخشش بیشتر میشه، خلیا مریض میشن، مثلن بابام کارمنده بانکوه این مریضو گرفته، میگف اینقد غریبه مریبه میومد تو بانک، لُل (اصطلاح رامسری که اشاره به وضعیت بی‌قانونی دارد)

بود، گرفتار شدم. اونوخ وضیتم که قرمز علام کردن، خیلیا کاسبی شون تطیل شدو بازارام کساد شدن، کلن هم جانی هم مالی مردم ضرر دیدن."

جدول ۴- کدگذاری باز

عنصر	(کد مفهوم) مفهوم (تعداد تکرار)
ادراک هزینه	(T1) افزایش انتقال و گسترش بیماری (۱۸ تکرار)؛ (T2) کاهش دسترسی ساکنین به تجهیزات بهداشتی (۱۷ تکرار)؛ (T3) تحمیل هزینه‌های بیشتر نسبت به منافع (۱۶ تکرار)؛ (T4) افزایش بار مالی تامین تجهیزات بهداشتی برای ساکنین (۱۵ تکرار)؛ (T5) افزایش بار مالی خدمات بهداشتی و درمان (۱۴ تکرار)؛ (T6) کاهش سطح کیفی خدمات بهداشتی و درمان (۱۴ تکرار)؛ (T7) افزایش فشار و خطر برای کادر درمان (۷ تکرار)؛ (T8) توقف فعالیت‌های تجاری (۴ تکرار)؛ (T9) توقف فعالیت‌های اجتماعی با تداوم وضعیت قرمز (۳ تکرار)؛ (T10) کاهش کیفیت زندگی خانوادگی کادر درمان (۲ تکرار)؛ (T11) افزایش هزینه‌های مصرفی ساکنین (۲ تکرار).
ادراک تهدید	(T12) عدم رعایت اصول بهداشتی توسط اکثر گردشگران (۱۶ تکرار)؛ (T13) گستاخ و حق به جانب دانستن گردشگران (۱۶ تکرار)؛ (T14) گسترش زنجیره انتقال و افزایش آسیب ساکنین (۱۲ تکرار)؛ (T15) مورد اهانت قرار گرفتن توسط گردشگران (۱۱ تکرار)؛ (T16) تمسخر مردم بومی به جهت رعایت اصول بهداشتی (۹ تکرار)؛ (T17) بی‌مسئولیت (۸ تکرار)؛ (T18) خودخواه (۷ تکرار)؛ (T19) استثمار توسط گردشگران (۶ تکرار)؛ (T20) بی‌فکر (۶ تکرار)؛ (T21) افزایش مشکلات معیشتی با تداوم وضعیت قرمز (۵ تکرار)؛ (T22) بی‌فرهنگ (۴ تکرار)؛ (T23) بی‌توجه به سلامت مردم (۴ تکرار)؛ (T24) قانون‌شکن (۴ تکرار)؛ (T25) افزایش رقابت/تقاضا بر سر اقلام مصرفی (۳ تکرار)؛ (T26) کاهش ظرفیت خدمات درمان (۳ تکرار)؛ (T27) فشار روانی و ترس و وحشت برای ساکنین (۲ تکرار)؛ (T28) بی‌خیال (۲ تکرار)؛ (T29) مقصر دانستن گردشگران بابت شیوع (۱ تکرار)
نگرش منفی	(T30) نگرانی از عواقب حضور گردشگران (۲۰ تکرار)؛ (T31) نگرانی از افزایش آمار مبتلایان بومی (۱۸ تکرار)؛ (T32) عدم استقبال از حضور گردشگران (۱۸ تکرار)؛ (T33) عدم تمایل به میهمان‌نوازی بخشی از جامعه محلی (۱۲ تکرار)؛ (T34) حس تنفر از گردشگران (۱۱ تکرار)؛ (T35) حس آزاردهنده بودن گردشگران (۵ تکرار)؛ (T36) نگرانی از تنزل عملکرد کادر درمان (۴ تکرار)؛ (T37) حس انتقام‌جویی از گردشگران (۴ تکرار) و (T38) حس سربار و اضافه بودن گردشگران (۴ تکرار).
رفتار منفی	(T39) برخورد تند و با خشونت (۶ تکرار)؛ (T40) بی‌توجهی و دوری از گردشگران (۳ تکرار)؛ (T41) اقدامات مردمی در بستن مسیرهای ورودی شهر (۳ تکرار)؛ (T42) ناسزا گفتن به گردشگران (۱ تکرار) و (T43) عدم ارائه خدمات نسبت به گردشگران (۱ تکرار)؛

پس از اتمام کدگذاری، به طور کلی، ۴۳ مفهوم از متن‌های مربوط به مصاحبه استخراج شدند که ۱۱ مفهوم مربوط به عنصر ادراک هزینه، ۱۸ مفهوم مربوط به عنصر ادراک تهدید، ۹ مفهوم مربوط به عنصر نگرش منفی و ۵ مفهوم مربوط به عنصر رفتار منفی بودند.

کدگذاری محوری

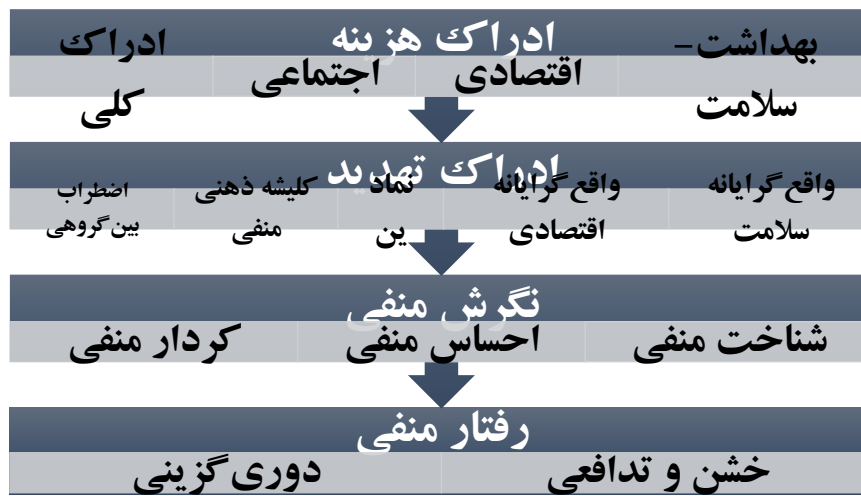
پس از کدگذاری باز و استخراج ۴۳ مفهوم، با توجه به اینکه عناصر، مبتنی بر نظریه تهدید یکپارچه، از قبل مشخص شده بودند (جعبه‌های خالی)، اما تعداد مفاهیم برای یک عنصر زیاد بوده و نیاز به مقوله‌سازی داشت، کدگذاری محوری انجام شده است. در این مرحله، بر اساس تعاریفی که در مبانی نظریه‌ی تهدید یکپارچه وجود داشت و نیز جنس مفاهیم، مقوله‌سازی صورت گرفت. مطابق با آنچه در جدول (۵) گزارش شده است، به طور کلی، ۱۴ مقوله ایجاد شد. برای عنصر ادراک هزینه، چهار مقوله‌ی هزینه‌ی بهداشت و سلامت (۴ مفهوم)، هزینه‌ی اقتصادی (۴ مفهوم)، هزینه‌ی اجتماعی (۲ مفهوم) و ادراک کلی (یک مفهوم)؛ برای عنصر ادراک تهدید، چهار مقوله‌ی تهدید واقع‌گرایانه (با دو زیر مقوله‌ی تهدید واقع‌گرایانه سلامت (۴ مفهوم) و تهدید واقع‌گرایانه اقتصادی (۲ مفهوم))، تهدید نمادین (۲ مفهوم)، تهدید کلیشه‌ی ذهنی منفی (۷ مفهوم) و تهدید اضطراب بین‌گروهی (۳ مفهوم)؛ برای عنصر نگرش منفی، سه مقوله‌ی شناخت منفی (۳ مفهوم)، احساس منفی (۴ مفهوم) و کردار منفی (۲ مفهوم) و در نهایت برای عنصر رفتار منفی، دو مقوله‌ی خشن و تدافعی (۳ مفهوم) و دوری‌گزینی (۲ مفهوم) تعیین شد.

جدول ۵- کدگذاری محوری

مقوله	کد مفهوم	عنصر
بهداشت - سلامت	(T1) افزایش انتقال و گسترش بیماری (۱۸ تکرار)؛ (T2) کاهش دسترسی ساکنین به تجهیزات بهداشتی (۱۷ تکرار)؛ (T6) کاهش سطح کیفی خدمات بهداشت و درمان (۱۴ تکرار)؛ (T7) افزایش فشار و خطر برای کادر درمان (۷ تکرار).	ادراک هزینه
اقتصادی	(T4) افزایش بار مالی تامین تجهیزات بهداشتی برای ساکنین (۱۵ تکرار)؛ (T5) افزایش بار مالی خدمات بهداشت و درمان (۱۴ تکرار)؛ (T8) توقف فعالیت‌های تجاری (۴ تکرار)؛ (T11) افزایش هزینه‌های مصرفی ساکنین (۲ تکرار).	

اجتماعی	(T9) توقف فعالیت‌های اجتماعی با تداوم وضعیت قرمز (۳ تکرار)؛ (T10) کاهش کیفیت زندگی خانوادگی کادر درمان (۲ تکرار).	
ادراک کلی	(T3) تحمیل هزینه‌های بیشتر نسبت به منافع (۱۶ تکرار)	
واقع‌گرایانه سلامت	(T12) عدم رعایت اصول بهداشتی توسط اکثر گردشگران (۱۶ تکرار)؛ (T14) گسترش زنجیره انتقال و افزایش آسیب ساکنین (۱۲ تکرار)؛ (T26) کاهش ظرفیت خدمات درمان (۳ تکرار) و (T27) فشار روانی و ترس و وحشت برای ساکنین (۲ تکرار).	ادراک تهدید
واقع‌گرایانه اقتصادی	(T21) افزایش مشکلات معیشتی با تداوم وضعیت قرمز (۵ تکرار) و (T25) افزایش رقابت/تقاضا بر سر اقلام مصرفی (۳ تکرار).	
نمادین	(T13) گستاخ و حق به جانب دانستن گردشگران (۱۶ تکرار) و (T28) مقصر دانستن گردشگران بابت شیوع (۱ تکرار).	
کلیشه‌ی ذهنی منفی	(T17) بی‌مسئولیت (۸ تکرار)؛ (T18) خودخواه (۷ تکرار)؛ (T20) بی‌فکر (۶ تکرار)؛ (T22) بی‌فرهنگ (۴ تکرار)؛ (T23) بی‌توجه به سلامت مردم (۴ تکرار)؛ (T24) قانون‌شکن (۴ تکرار) و (T28) بی‌خیال (۲ تکرار).	
اضطراب بین‌گروهی	(T15) مورد اهانت قرار گرفتن توسط گردشگران (۱۱ تکرار)؛ (T16) تمسخر مردم بومی به جهت رعایت اصول بهداشتی (۹ تکرار) و (T19) استنمات توسط گردشگران (۶ تکرار).	
شناخت منفی	(T30) نگرانی از عواقب حضور گردشگران (۲۰ تکرار)؛ (T31) نگرانی از افزایش آمار مبتلایان بومی (۱۸ تکرار) و (T36) نگرانی از تنزل عملکرد کادر درمان (۴ تکرار).	
احساس منفی	(T34) حس تنفر از گردشگران (۱۱ تکرار)؛ (T35) حس آزاردهنده بودن گردشگران (۵ تکرار)؛ (T37) حس انتقام‌جویی از گردشگران (۴ تکرار) و (T38) حس سربار و اضافه بودن گردشگران (۴ تکرار).	
کردار منفی	(T32) عدم استقبال از حضور گردشگران (۱۸ تکرار) و (T33) عدم تمایل به میهمان‌نوازی بخشی از جامعه محلی (۱۲ تکرار).	
خشن و تدافعی	(T39) برخورد تند و با خشونت (۶ تکرار)؛ (T41) اقدامات مردمی در بستن مسیرهای ورودی شهر (۳ تکرار) و (T42) ناسزا گفتن به گردشگران (۱ تکرار).	رفتار منفی
دوری‌گزینی	(T40) بی‌توجهی و دوری از گردشگران (۳ تکرار) و (T43) عدم ارائه خدمات نسبت به گردشگران (۱ تکرار).	

با کدگذاری باز (استخراج مفاهیم)، کدگذاری محوری (استخراج مقوله‌ها) و نیز مشخص بودن عناصر بر اساس نظریه تهدید یکپارچه، مدل روند شکل‌گیری رفتار منفی جامعه میزبان (ساکنان رامسر) نسبت به گردشگران در شرایط شیوع کرونا مبتنی بر نظریه تهدید یکپارچه به دست آمد که در شکل (۲) نمایش داده شده است.



شکل ۲- مدل شکل‌گیری رفتار منفی جامعه میزبان نسبت به گردشگران در شرایط شیوع کرونا مبتنی بر نظریه تهدید یکپارچه

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر با هدف بررسی رفتار منفی جامعه میزبان (ساکنان رامسر) در تعامل با گردشگران در دوران شیوع کرونا انجام شد. با این منظور، از عناصر اصلی نظریه تبادل اجتماعی (ادراک هزینه) و نظریه تهدید یکپارچه (ادراک تهدید- نگرش منفی- رفتار منفی) به عنوان جعبه‌های خالی مبتنی بر راهبرد تمثیلی استفاده گردید. بر اساس عناصر مذکور و مبانی، سوال‌های مصاحبه طراحی شد. پس از اجرای پروتکل‌های لازم در روند مصاحبه، پژوهشگران پس از انجام مصاحبه‌ی بیست‌ویکم و کدگذاری آن، با مشورت هم، دریافتند که به اشباع نظری رسیده‌اند. چهار مقوله‌ی هزینه‌ی بهداشت و سلامت، هزینه‌ی اقتصادی، هزینه‌ی اجتماعی و ادراک کلی برای عنصر ادراک هزینه؛ مقوله‌های تهدید واقع‌گرایانه سلامت، تهدید واقع‌گرایانه اقتصادی،

تهدید نمادین، تهدید کلیشه‌ی ذهنی منفی و نیز تهدید اضطراب بین گروهی برای عنصر ادراک تهدید؛ سه مقوله‌ی شناخت منفی، احساس منفی و کردار منفی برای عنصر نگرش منفی و در نهایت، دو مقوله‌ی خشن و تدافعی و دوری‌گزینی برای عنصر رفتار منفی به دست آمدند.

الف) ادراک هزینه

در میان تعاملاتی که میان ذینفعان گردشگری وجود دارد، تعامل میزبان-گردشگر بسیار مورد تاکید قرار گرفته است. ادراک هر یک از این دو گروه نسبت به پیامدهای این تعامل، در ادامه روند آن بسیار موثر است. اگر جامعه میزبان از حضور گردشگران منتفع شوند (مالی و غیرمالی)، پذیرای آن‌ها هستند و از طرف دیگر، اگر گردشگران آنچه را که از میزبان درک می‌کنند، مثبت ببینند، خرسند و رضایتمند خواهند بود. البته این نوع تعامل، یک روی سکه‌ی ارتباط میزبان-گردشگر و روی دیگر سکه، رفتار منفی و تعارض است؛ حالتی که نه میزبانان و نه گردشگران، از تعامل با طرف مقابل، رضایت ندارند. مثبت یا منفی بودن نگرش جامعه میزبان، به ادراک آن‌ها از مقایسه هزینه-فایده ناشی از حضور گردشگران برمی‌گردد. اگر جامعه میزبان به این نتیجه برسد که هزینه‌های حضور گردشگران برای آنها، بیشتر از منافع‌شان است و از جهات مختلف، خود و زندگی‌شان را در تهدید (انواع آن) ببینند، خیلی زود تمامی یا بخش‌هایی از جامعه میزبان از حمایت از گردشگری دست برخواهند داشت. این نگرش منفی منجر به محافظه‌کاری، تردید، نارضایتی، پیش‌داوری منفی و به تبع آن عدم تمایل به برقراری تعامل و یا بروز روابط خصمانه و ضدیت میان طرفین رابطه می‌گردد.

در بررسی‌های حاصل شده از ادارک جامعه‌ی میزبان از تعامل با گردشگران در زمان شیوع کرونا، در مجموع مشخص گردید که مردم محلی، هزینه‌ها را بیشتر از منافع درک کرده‌اند. این هزینه‌ها به ترتیب اولویت و تکرار نظرات، شامل هزینه‌ی بهداشت و سلامت، هزینه‌ی اقتصادی، هزینه‌ی اجتماعی می‌شد.

مثلا (P11) بیان می‌کند که: "مسافرایی که او مدن، هیچی رو رعایت نکردن؛ نه ماسکی؛ نه دسکشی نه چیزی... همینجور تو مغازه‌ها و اینجاها چرخ می‌زدنو چارتا چیز می‌خریدن، اصن

مکوم نیس چچوری از ایس بازرسی رد شدن، همینا میان آگه نداشته باشن، میگیرن، همه جا میرن با خودشون، مارو هم به کشتن می دن".

(P16) اظهار داشت که: "وضیت رامسر سفید شده بود اما باز تعطیلات شد مسافرا دوباره اومدن، رامسر، شسوار، قائمشر دوباره قرمز شده. جرئت نداریم بریم بیمارستان برای کارای دیگه. هزینه سی تی (سی تی اسکن) رو آزاد کردن قیمتا بالا رفته. بیمارای سرپایی مشکوک به کرونا هم یه خط در میون ویزیت میشن".

(P4) پاسخ داد که: "اون اوایل که همه چی یهو قحطی اومد، ماسکی که تا دیروز واسه کنده کاری و نقاشی ساختمون بود، شد قیمت خون. وسطا هم یکم موجش خوابیدو همه مُردن، اومدن یه چیزایی پخش کردن، اونم چی؟! موقه ی پخش کردنش، نیرویه انتظامی میداشتن تویه داروخونه ها دوا نسه".

(P6): "پرسنل بیمارستاها چه گناهی دارن؟ اینا هم خانواده دارن؟ یه نفر رو میشناسم که بعده سی روز رفته خونه. یکی دیگه با این که خودش مریض شده مجبور شده بعد چند روز دوباره بیاد سرکار. دیروز یه خانواده ۵ نفره از مسافرا که همشون تب داشتن اومدن بیمارستان ... همشون کرونا گرفتن. این واقعا آزار و اذیته".

ب) ادراک تهدید

در عنصر ادراک تهدید، اشاره پُر تکرار مصاحبه شوندگان به مفاهیم مرتبط با در معرض خطر قرار گرفتن حیات و سلامت (جسمی و روانی) خود، خانواده و سایر ساکنان رامسر در نتیجه ورود گردشگران و در اولویت دوم، دغدغه پُر تکرار، زیان اقتصادی و تضعیف معیشت مردم به علت وابستگی اقتصاد شهر به گردشگری، علاوه بر اینکه نشان دهنده ی غالب بودن ادراک تهدید واقع-گرایانه بر سایر انواع تهدید است، در راستای تئوری سلسله مراتب نیازهای انسانی مازلو^۱، مبین آنست که هر چه تهدید متوجه نیازهایی باشد که به قاعده هرم مازلو نزدیک ترند (از جمله نیازهای ایمنی، امنیت و سلامت)، نارضایتی شدیدتر و واکنش های بحرانی افراد جامعه، محتمل تر خواهد بود. ساتچی و اوچیکرت (۲۰۱۶) تهدید سلامت و بهداشت اعضای یک گروه اجتماعی توسط

گروهی دیگر را در دسته تهدیدهای واقع‌گرایانه جای داده و نتیجه این ادراک را پیدایش نگرش منفی و بروز احساسات و رفتار خصمانه در گروه (جامعه میزبان) نسبت به عامل تهدید (گردشگران) می‌دانند. با توجه به ارتباط ادراک تهدید واقع‌گرایانه با رقابت گروه‌های اجتماعی بر سر منابع محدود (وارد و برونو، ۲۰۱۱)، اشاره اکثر قریب به اتفاق مصاحبه‌شوندگان به محدودیت امکانات درمان، تجهیزات بهداشتی، توان خدمت‌رسانی کادر و ناکافی بودن تخت بیمارستان برای هردو گروه جامعه بومی و گردشگران، نمود دیگری از ادراک تهدید واقع‌گرایانه توسط ساکنان بومی رامسر است. به عنوان مثال، مشارکت‌کننده (P19) چنین پاسخ داده است:

"... وقتی مسافرا به هیچ قانونی پایبند نیستن و ... تو این شرایط هجوم میارن هرچقدرم ما مراعات کنیم، شهر که شلوغ شد این مریضی هم سریعتر پخش می‌شه و مردمو گرفتار می‌کنه... بیمارستانا هم که غلغله، به اندازه خودمونم جا نبود، اینام اومدن اضافه شدن... مجبورن وضعیت فرمز و ادامه بدن... همه جا تعطیله، مغازه‌ها و رستوران‌ها بسته، بازار کساده، هم جانی ضرر کردن مردم و هم مالی...".

به گواه مفاهیم مستخرج از مصاحبه، سرازیر شدن گردشگران علی‌رغم هشدارهای مسئولان، علاوه بر گسترش زنجیره انتقال، فشار روانی مضاعفی نیز بر مردم بومی وارد آورده، که در پاسخ مشارکت‌کننده (P6) مورد اشاره قرار گرفته است:

"... یه عده هم بیمار نیستن، تحت فشار روانی و از ترس این‌که مریض شده باشن، مراجعه می‌کنن به بیمارستان‌ها... اونام خیلی از مردمو می‌فرستن تو خونه قرنطینه بشن، ناچارن، پرسنل بیمارستان محدود و امکاناتم ندارن برای این عده مراجعه‌کننده بومی و غیربومی...".

در شهری نظیر رامسر، تعامل با گردشگران و حضور آنان، پدیده ناآشنایی نیست، چنانچه آسیب دیدن معیشت بخش قابل توجهی از جامعه بومی از معلق شدن فعالیت‌های گردشگری، به کرات در مصاحبه‌ها مورد اشاره قرار گرفت، در چنین شهری، دور از انتظار نیست که در شرایط معمول، غالب مردم به گردشگران به عنوان منبع خیر و برکت بنگرند، اما بروز این اپیدمی و هنجارشکنی گردشگران برای سفر به رامسر در شرایط بحرانی، سبب شد جایگاه "منبع خیر و برکت" را در ذهن بسیاری از ساکنان بومی از دست داده و با دید "ناقلان بیماری" به آن‌ها نگریسته شود، همان‌گونه که آزمندسون و تیلور (۲۰۲۰) اشاره نموده است در شرایط بروز

بیماری‌های پاندمیک و اپیدمیک، تشدید بیگانه‌هراسی و نگرستن به گروه‌های خارجی به عنوان عوامل تهدیدزا امری قابل انتظار است. به علاوه، بی‌توجهی گردشگران به ممنوعیت‌های اعمال شده توسط مسئولان و ملموس‌تر از آن، تذکرات مردم بومی و گاه پاسخ دادن با بی‌احترامی و پرخاش‌گری، سبب شد مردم محلی آنان را نه فقط به عنوان ناقلان ناآگاه که به عنوان مقصرانی تلقی کنند که حق را نیز به جانب خود می‌دانند و با آگاهی و پافشاری و عامدانه، جان و سلامت مردم بومی را در معرض تهدید قرار می‌دهند. نگرشی که در کنار تجاربی از "تمسخر مردم بومی به دلیل استفاده از ماسک و دستکش توسط برخی گردشگران" سبب شد ردپایی از ادراک تهدید اضطراب بین گروهی در تعامل با گردشگران، در برخی مشارکت‌کنندگان (از جمله مشارکت‌کنندگان P1-4-6-12-13-14-16-17) مشاهده گردد. پاسخ مشارکت‌کننده P16:

"اخلاق مدار نبودن، با اینکه دولت بارها اعلام کرد جایی نرید، حتی سلامت خودشون رو هم زیر سوال بردن و خیلی‌ها هم به اعتقاد نداشتنشون، مفتخر بودن... اگر کسی هم اینجا با احترام، بشون انتقاد می‌کرد یا تذکری می‌داد با بی‌ادبی و بی‌توجهی برخورد می‌کردن".

تعمیم این ادراک منفی به تمام افرادی که در گروه گردشگران قرار می‌گیرند، منجر به شکل‌گیری گونه‌ای قضاوت تبعیض‌آمیز نسبت به گردشگران داخلی و ایجاد کلیشه ذهنی منفی (همچون بی‌مسئولیت، خودخواه، بی‌فکر و...) نسبت به آنها در میان مردم بومی شده است. اگرچه باید اذعان نمود برخی از شرکت‌کنندگان، تحت تاثیر این پیش‌داوری و کلیشه‌ذهنی قرار نگرفته‌اند و به "صحیح نبودن حکم کلی دادن در مورد همه گردشگران" (مشارکت‌کننده P4) اشاره داشتند.

ج) نگرش منفی

نگرش‌ها، مجموعه‌ای از عوامل تعیین‌کننده در پیش‌بینی رفتار هستند. نگرش‌های مثبت منجر به ارتباطات و رفتارهای مطلوب و نگرش‌های منفی منجر به بروز رفتارهای ناخوشایند می‌شود. با توجه به شیوع این بیماری و تهدیدها و پیامدهای منفی ادراک شده توسط جامعه بومی رامسر، بررسی نگرش‌های منفی به منظور پیش‌بینی و پیشگیری از رفتارهای منفی حائز اهمیت است. بر مبنای تئوری تهدید یکپارچه، ادراک تهدیدها، می‌تواند نقش مهمی در کنترل ابعاد نگرش و

رفتارهای منفی داشته باشد. با توجه به بررسی‌های و مصاحبه‌های صورت گرفته از برخی ساکنان بومی رامسر در این پژوهش، می‌توان شاهد، ادراک هر یک از چهار نوع تهدید توسط جامعه بومی رامسر و ارتباط نزدیک آنها با ایجاد نگرش منفی نسبت گردشگران و بروز نگرانی‌ها، احساسات و رفتارهای منفی و خصمانه نسبت به آنها بود. در این جا، نگرش‌های منفی توسط سه مولفه‌های شناختی، عاطفی و کرداری شناسایی شدند.

در خصوص مولفه شناختی زمانی، اغلب مشارکت‌کنندگان نگرانی زیادی در مورد شیوع هر چه بیشتر بیماری با افزایش مسافر به شهر داشتند و دغدغه آنها بیشتر بحث سلامت خانواده و دوستانشان بود.

برای مثال پاسخ مشارکت‌کننده‌ی (P1) این بود که: "خب مسلماً بعضی‌ها تو ابتلا به این ویروس زمینه دارن و این می‌تونن خانواده، دوستا و حتی عزیزایه ما باشن ... و حضور اینهمه مسافر می‌تونه باعثه بیماری خیلیا بشه و این نگرانی منو زیاد می‌کنه"؛ (P4) نیز می‌گوید: "پزشکا و پرستارا از پا در میان ...".

همچنین مشارکت‌کنندگان به واسطه ادراک تهدیدها از شیوع بیماری و حضور گردشگران در رامسر در این ایام در پاسخ به سوال مصاحبه، احساسات بدبینانه‌ای را (حس تنفر، انتقام‌جویی، آزاردهنده، سربار بودن) نسبت به گردشگران اذعان داشتند. این حس‌های منفی به واسطه رفتارهایی مانند بی‌اعتنایی و عدم احترام گردشگر به دغدغه‌های سلامتی جامعه بومی تشدید شده است.

برای مثال مشارکت‌کنندگان برای توصیف خود از احساس‌شان نسبت به گردشگران از این عبارات استفاده کردند: مشارکت‌کننده (P5): "دیدم نسبت به مسافرا تغییر کرده دیگه نظر و حس خوبی بهشون ندارم مخصوصاً تهرانیها"؛ (P3): "حس می‌کنم حضورشون تو این ایام اضافیه و سربارن"، (P7): "او مل‌نشون به رامسر توهینه به ما تویه این شرایط بد"؛ (P2, P4): "از مسافرا متنفرم".

قصد فرد برای انجام یک رفتار به خصوص، تابعی از نگرشی است که فرد در مورد رفتار دارد. در این جا کردار منفی جامعه بومی با عدم استقبال از گردشگران و عدم تمایل به میهمان‌نوازی بخشی از آنها در زمان شیوع کرونا قابل توجه بود. اکثر مشارکت‌کنندگان معتقدند با شیوع

کرونا، رامسر و اکثر ساکنان آن تمایلی به حضور گردشگر و پذیرایی و ارائه خدمات به آنها در این شهر ندارند و به دلیل این که ورود هر چه بیشتر گردشگر را به مثابه شیوع بیشتر و تمدید وضعیت قرمز می‌دانند.

مشارکت‌کننده‌ی (P18) اینگونه پاسخ می‌دهد: "درسته که مهمون حییه خدائیه ولی اگه بخواد مردمو آزار و اذیت کنه نمی‌خوام ازش استقبال و پذیرایی کنم".

(د) رفتار منفی

جامعه میزبان بسته به شرایط می‌تواند در مواجهه با گردشگران، واکنش‌های رفتاری فعال یا منفعل داشته باشند. هنگامی که فرد به اجبار و با توجه به شرایط ناخواسته، مجبور باشد با فرد یا گروه دیگری که ممکن است سلامت فیزیکی و روانی او را به خطر بیندازد، تعامل و ارتباط داشته باشد، می‌توان شاهد بروز احساسات و رفتار خصمانه نسبت به فرد تهدیدکننده بود. در بحران فعلی نیز، جامعه بومی رامسر در معرض چنین تهدید و شرایط اجباری قرار گرفته است و گردشگران این شرایط را بر آنها تحمیل کرده‌اند، به همین دلیل آنها به منظور حفظ سلامت خود و خانواده‌های‌شان و همچنین جلوگیری از تسریع شیوع بیماری در مواجهه با گردشگران رفتارهای دوگانه‌ای (خشن و تدافعی و دوری‌گزینی) بر حسب شرایط خانوادگی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی خود نشان دادند. این رفتارها گاه به صورت بی‌اعتنایی و فرار از گردشگر نشان داده شده و گاهی همراه با دشمنی و پرخاشگری علیه گردشگر می‌باشد.

می‌توان این رفتارهای دوگانه را در پاسخ مشارکت‌کننده‌ی (P16) مشاهده کرد: "بازاریا به خاطر منفعت شخصیشون مجبورن تحمل کنن خیلی هاشون عادی رفتار می‌کنن و خیلی‌ها هم سکوت می‌کنن، بی‌تفاوت هستن ... پلیس راهبر باید کمک کنه جوونا بسیج شن و همکاری کنن ورودی شهر رو ببندن، فقط ماشینای سنگین و ماشینایی که مجوز دارن یا برای کارای سوختی و نفتی هستن اجازه داشته باشن بیان تو شهر"؛ همچنین (P1) می‌گوید: "اونایی که اصول بهداشتی رو رعایت می‌کنن از مسافرا گریزونن"؛ (P3 و P17) می‌گویند: "مردم محلی رفتار تند و خشنی با مسافرا دارن".

با توجه به بررسی‌های که صورت پذیرفت، پژوهش حاضر به این نتیجه رسید که حضور غیرمسئولانه‌ی گردشگران در دوران شیوع کرونا در شهر رامسر، منجر به شکل‌گیری رفتار منفی در بسیاری از ساکنین رامسر شده است. حضور گردشگران، به جای داشتن منافع، انواع هزینه‌های سلامت-بهداشت، اقتصادی و اجتماعی را بر جامعه‌ی میزبان رامسری تحمیل نمود. درک بیشتر بودن این هزینه‌ها نسبت به منافع، منجر به ایجاد تهدید و ریسک برای جامعه میزبان شد. در این زمان، نه تنها جامعه میزبان، دیگر نگاه مثبتی به گردشگران نداشت، بلکه نسبت به آنها، احساس تنفر و انزجار می‌کردند و همچنین میهمان‌نوازی خود را از گردشگران دریغ نموده و در برهه‌ای از زمان، با اقدام خودجوش متقابلانه و تدافعی، عدم تمایل خود را از حضور گردشگران نشان دادند.

بررسی زنجیره شکل‌گیری رفتار منفی جامعه میزبان در رامسر، این نکته را به مسئولان و برنامه‌ریزان گوشزد می‌نماید که چرا و چگونه این رفتار به وجود آمد و داشتن رویکرد پیشگیرانه، چارچوب‌ساز و آینده‌نگر، می‌تواند هزینه‌ها و تهدیدهای ادراکی را کاهش داده و از بروز چنین رفتارها و تعارضاتی جلوگیری نماید. در واقع مدیران و مسئولان باید ریشه‌ی ایجاد رفتار منفی را شناسایی نمایند و اقدامات خود را در راستای از بین بردن آن تنظیم نمایند. آنچه منجر به شکل‌گیری ادراک تهدید، نگرش منفی و در نهایت رفتار منفی شده است، ادراک هزینه است؛ به این صورت که جامعه میزبان به این باور می‌رسد که هزینه‌های حضور گردشگران از مزایای حضور آنها بیشتر است. اقدامات باید طوری باشد که هزینه‌های ادراکی جامعه میزبان رامسر کاهش یابد. از این رو، پیشنهادهای پژوهش به شرح زیر، در جهت اقدامات عملی می‌تواند مورد استفاده مسئولان قرار گیرد.

- اعمال کنترل در مبادی ورودی: تب‌سنجی در ورودی شهر؛ ارائه‌ی پکیج‌های بهداشتی با ثبت پلاک ماشین و کدملی؛ صدور گواهی سلامت برای افراد و اماکن.
- اعمال کنترل در سطح شهر: راه‌اندازی پلیس بهداشت برای کنترل قانونی؛ تعیین پروتکل محدودیت تردد؛ چسباندن اعلامیه‌های اصول بهداشتی در اماکن مختلف.
- اعمال کنترل در تاسیسات گردشگری: ارائه‌ی تجهیزات بهداشتی به گردشگران در تاسیسات و اماکن گردشگری؛ تعیین پروتکل زمانی و خط‌کشی مسیر برای بازدید از

موزه؛ تعیین پروتکل زمانی برای رزرو یا پذیرش هتل یا اقامتگاه جدید پس از تسویه حساب با هتل قبلی.

- تعدیل قرنطینه مبتنی بر مهار و کنترل کامل بیماری: به شرط اعلام وضعیت سفید توسط دولت؛ به صفر رسیدن مبتلایان و مرگ و میر ناشی از کرونا؛ تولید واکسن و در اختیار همگان بودن آن و نیز اعلام وضعیت سفید از جانب سازمان ملل.

- راه اندازی طرح فرزند رامسر (شهروندی رامسر یا رامسروند): ممکن است در آینده بحران‌های دیگری به وجود آید. تفکیک شهروندان و جامعه مقصد از غیره باید از پیش تعیین شده باشد که بتوان ورود و خروج و نیز ارائه خدمات را مدیریت نمود.

هر پژوهشی که انجام می‌شود، عاری از محدودیت نیست و پژوهش حاضر نیز از این قضایه مستثنی نبوده است. اولین محدودیت پژوهش حاضر، این است که تنها رفتار جامعه بومی را بررسی نموده و نتایج محدود به این بخش می‌باشد؛ در حالیکه، گردشگری از ذینفعان متعددی تشکیل شده است و می‌توان نگرش و رفتار عرضه‌کنندگان خدمات گردشگری، نخبگان و مسئولین شهری را نیز بررسی نمود. مورد دوم اینکه کاربست این نظریه (تهدید یکپارچه) برای تبیین تعامل میزبان-گردشگر در شهر رامسر بوده و هر چند که نتایج درخور و کاربردی را ارائه داده است، ولیکن نمی‌توان نتایج را به مقصدهای اطراف و دیگر شهرها تعمیم داد.

منابع

خبرگزاری ایسنا. (۱۳۹۸). مازندران، بی‌مسافر حال بهتری دارد.

<https://www.isna.ir/news/۹۸۱۲۲۵۱۸۹۴۷>

محمدی، مصطفی. و میرتقیان رودسری، سیدمحمد. (۱۳۹۸). بررسی عوامل موثر بر وفاداری به مقصد گردشگری شهری، مطالعه موردی: شهر رامسر. گردشگری شهری، ۶(۱)، ۱۴۹-۱۶۷.

محمدی، مصطفی، میرتقیان رودسری، سیدمحمد. و ناسوتی، مهشید. (۱۳۹۸). ارزیابی عوامل مؤثر بر وفاداری گردشگران رویدادهای بومی- فرهنگی در مقصد گردشگری رامسر. گردشگری شهری، ۶(۴)، ۳۱-۱۷.

نیومن، ویلیام لاورنس. (۱۳۹۵). روش‌های پژوهش اجتماعی- رویکردهای کیفی و کمی (جلد دوم). تهران: انجمن علوم مدیریت ایران.

Abu Bakar, N., & Rosbi, S. (2020). Effect of Coronavirus disease (COVID-19) to tourism industry. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 7(4), 189-193.

Asmundson, G. J., & Taylor, S. (2020). Coronaphobia: Fear and the 2019-nCoV outbreak. *Journal of anxiety disorders*, 70, 102196. DOI: 10.1016/j.janxdis.2020.102196

Berno, T. (1999). When a guest is a guest: Cook Islanders view tourism. *Annals of tourism research*, 26(3), 656-675.

Bryman, A. (2008). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.

Butler, R. W. (1980). The concept of a tourist area cycle of evolution: implications for management of resources. *Canadian Geographer/Le Géographe Canadian*, 24(1), 5-12.

Doğan, H. Z. (1989). Forms of adjustment: Sociocultural impacts of tourism. *Annals of tourism research*, 16(2), 216-236.

Doxey, G. (1976). *A causation theory of visitor-resident irritants, methodology, and research inferences*. 6th Annual Conference Proceedings of the Travel and Tourism Research Association: The Impact of Tourism, San Diego, CA, pp. 195-198.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.

Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2020). Pandemics, tourism and global change: a rapid assessment of COVID-19. *Journal of Sustainable Tourism*, DOI: 10.1080/09669582.2020.1758708

Gursoy, D., Ouyang, Z., Nunkoo, R., & Wei, W. (2019). Residents' impact perceptions of and attitudes towards tourism development: A meta-analysis. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 28(3), 306-333.

Higgins-Desbiolles, F. (2020). Socialising tourism for social and ecological justice after COVID-19. *Tourism Geographies*, 1-14. 10.1080/14616688.2020.1757748.

Jamal, T., & Budke, C. (2020). Tourism in a world with pandemics: local-global responsibility and action. *Journal of Tourism Futures*, 1-8. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JTF-02-2020-0014>.

Johnson, B. (1997). Examining the Validity Structure of Qualitative Research. *Education*, 118(2), 282-292.

Kock, F., Josiassen, A., & Assaf, A. G. (2019). The xenophobic tourist. *Annals of tourism research*, 74, 155-166.

Lapointe, D. (2020). Reconnecting tourism after COVID-19: the paradox of alterity in tourism areas. *Tourism Geographies*, 1-6. DOI: 10.1080/14616688.2020.1762115.

Maxwell, J. (1992). Understanding and validity in qualitative research. *Harvard Education Review*, 62(3), 279-300.

Monterrubio, C. (2016). The impact of spring break behavior: An integrated threat theory analysis of residents' prejudice. *Tourism Management*, Vol. 54, 418-427.

Moscovici, S. (1961). *La Psychanalyse: Son Image et son Public*. Paris: Presses Universitaires de France (1976 edition); D. Macey, tr. (2008) Psychoanalysis.

Peel, M., & Mallet, V. (2020, February 1). 'Why don't you stay home?' — coronavirus sparks racism fears. Retrieved May 5, 2020, from <https://www.ft.com/content/eeda65ea-4424-11ea-a43a-c4b328d9061c>

Ranasinghe, R., Karunarathna, C., & Pradeepamali, J. (2020). *After Corona (COVID-19) Impacts on Global Poverty and Recovery of Tourism Based Service Economies: An Appraisal*. 1-16. DOI: 10.13140/RG.2.2.26187.34087.

Saatci, G., & Avcikurt, C. (2016). Cross-Cultural Tourist Attitudes: A Search Within the Scope of Integrated Threat Theory. *Journal of the Human and Social Sciences Researches*, 5(8), 2541-2563.

Simpson, J. J., Simpson, P. M., & Cruz-Milan, O. (2016). Attitude towards immigrants and security: Effects on destination-loyal Tourists. *Tourism Management*, Vol. 57, 373-386.

Stephan, W. G., Boniecki, K. A., Ybarra, O., Bettencourt, A., Ervin, K. S., Jackson, L. A. (2002). The role of threats in the racial attitudes of Blacks and Whites. *Personality and Social Psychology Bulletin*, Vol. 28, 1242-1254.

Stephan, W. G., Diaz-Loving, R., & Duran, A. (2000). Integrated threat theory and intercultural attitudes: Mexico and the United States. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol. 31, 240-259.

Stephan, W. G., Ybarra, O., Martnez Martnez, C., Schwarzwald, J., & Tur-Kaspa, M. (1998). Prejudice toward immigrants to Spain and Israel: Integrated threat theory analysis. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, Vol. 29, 559-576.

Stezhko, N., Oliinyk, Y., Polishchuk, L., Tyshchuk, I., Parfinenko, A., & Markhonos, S. (2020). International Tourism in the System of Modern Globalization Processes. *International Journal of Management*, 11(3), 97-106.

Strielkowski, W. (2020). International Tourism and COVID-19: Recovery Strategies for Tourism Organisations. Project: DOI: 10.20944/preprints202003.0445.v1.
file:///C:/Users/Miri/Downloads/preprints202003.0445.v1%20(1).pdf

Thams, A., Zech, N., Rempel, D., & Ayia-Koi, A. (2020). An initial assessment of economic impacts and operational challenges for the tourism & hospitality industry due to COVID-19. *IUBH Discussion Papers - Tourismus & Hospitality*, 2, 1-16. https://www.iubh-university.de/wp-content/uploads/DP_tourismus_thams_zech_rempel_-COVID-19_final.pdf

Thibaut, J. W. & Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups*. John Wiley & Sons, New York.

Tremblay-Huet, S. (2020). COVID-19 leads to a new context for the “right to tourism”: a reset of tourists’ perspectives on space appropriation is needed. *Tourism Geographies*, 1-4. DOI: 10.1080/14616688.2020.1759136

Velasco González, K., Verkuyten, M., Weesie, J., & Poppe, E. (2008). Prejudice towards Muslims in the Netherlands: Testing integrated threat theory. *British Journal of Social Psychology*, 47(4), 667-685.

Ward, C. (2008). Thinking outside the Berry boxes: New perspectives on identity, acculturation and intercultural relations. *International journal of intercultural relations*, 32(2), 105-114.

Ward, C., & Berno, T. (2011). Beyond social exchange theory: Attitudes toward tourists. *Annals of tourism research*, 38(4), 1556-1569.